

Erkki Liikanen

Suomen Pankki

Suomen taloudesta, rahopolitiikasta ja rahoitusvakaudesta

10.12. 2015 klo 11.00

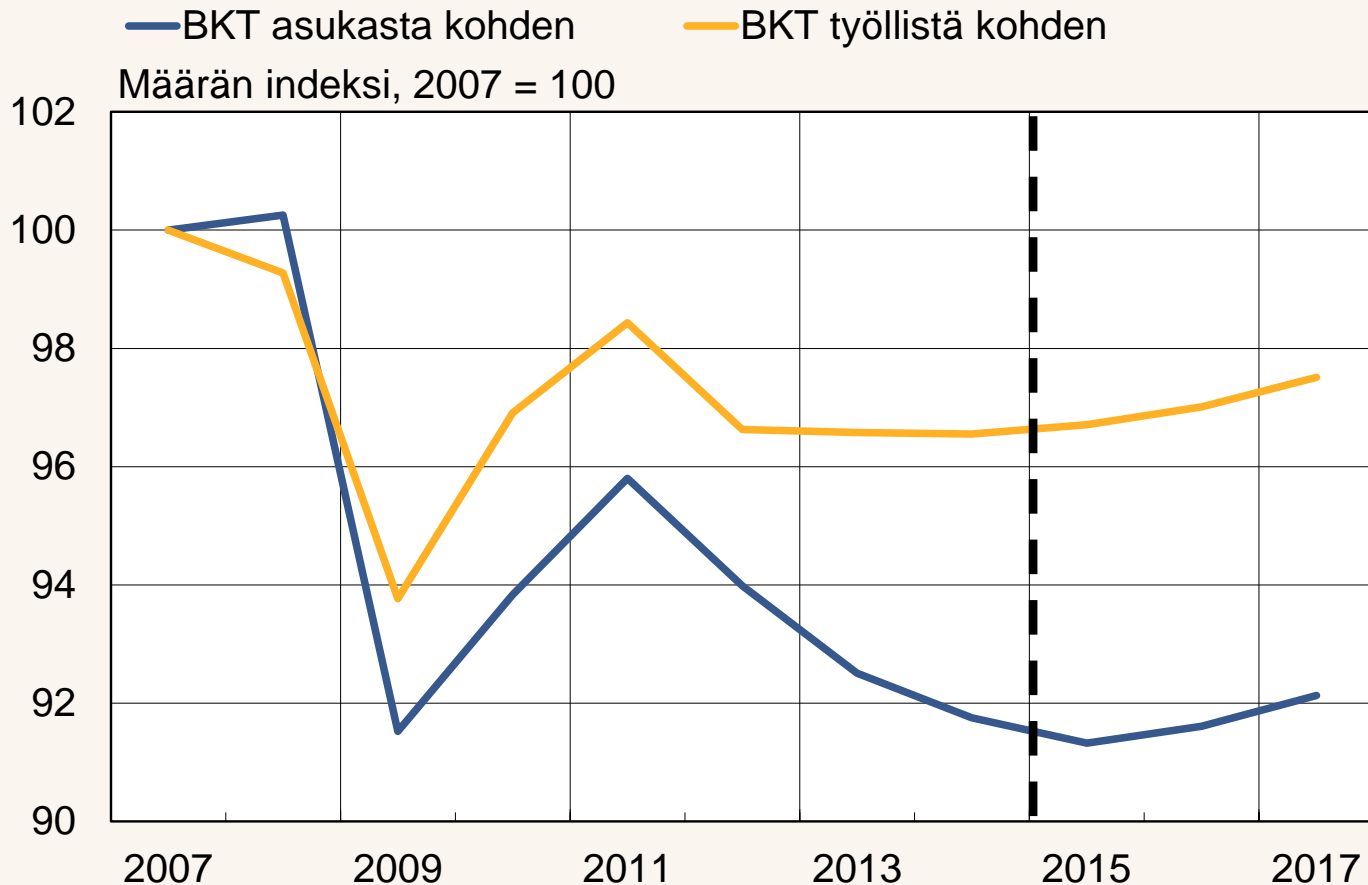

Talouden tulonmuodostus vähentynyt, rahoitus nojaa entistä enemmän velanottoon

Viisi tärkeää muutosta:

1. Kansantalouden tulonmuodostus vähentynyt

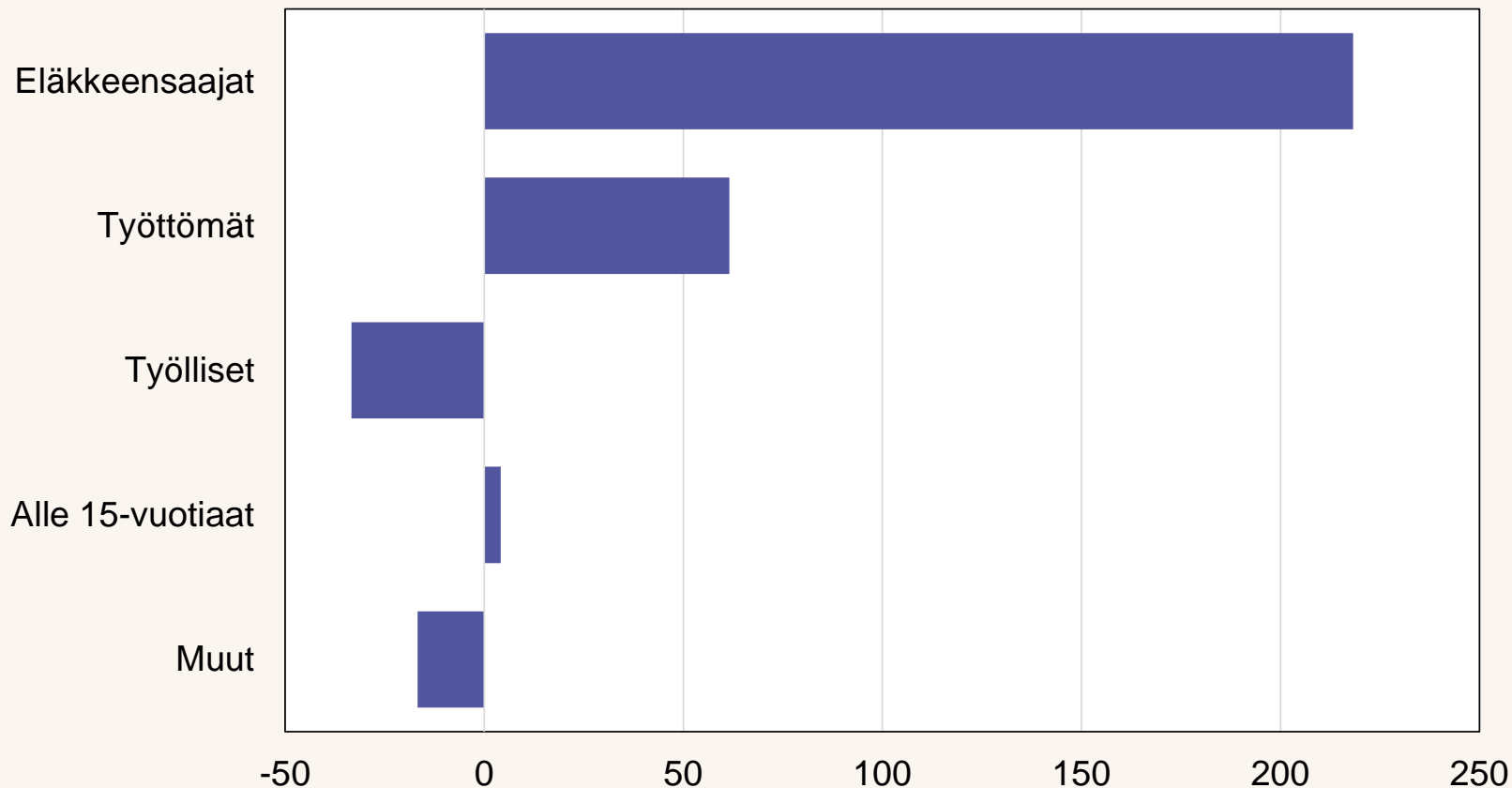
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

32381

2. Taloudellinen huoltosuhde heikentynyt

Lukumäärän ennustettu muutos vuodesta 2007 vuoteen 2017, tuhatta henkeä

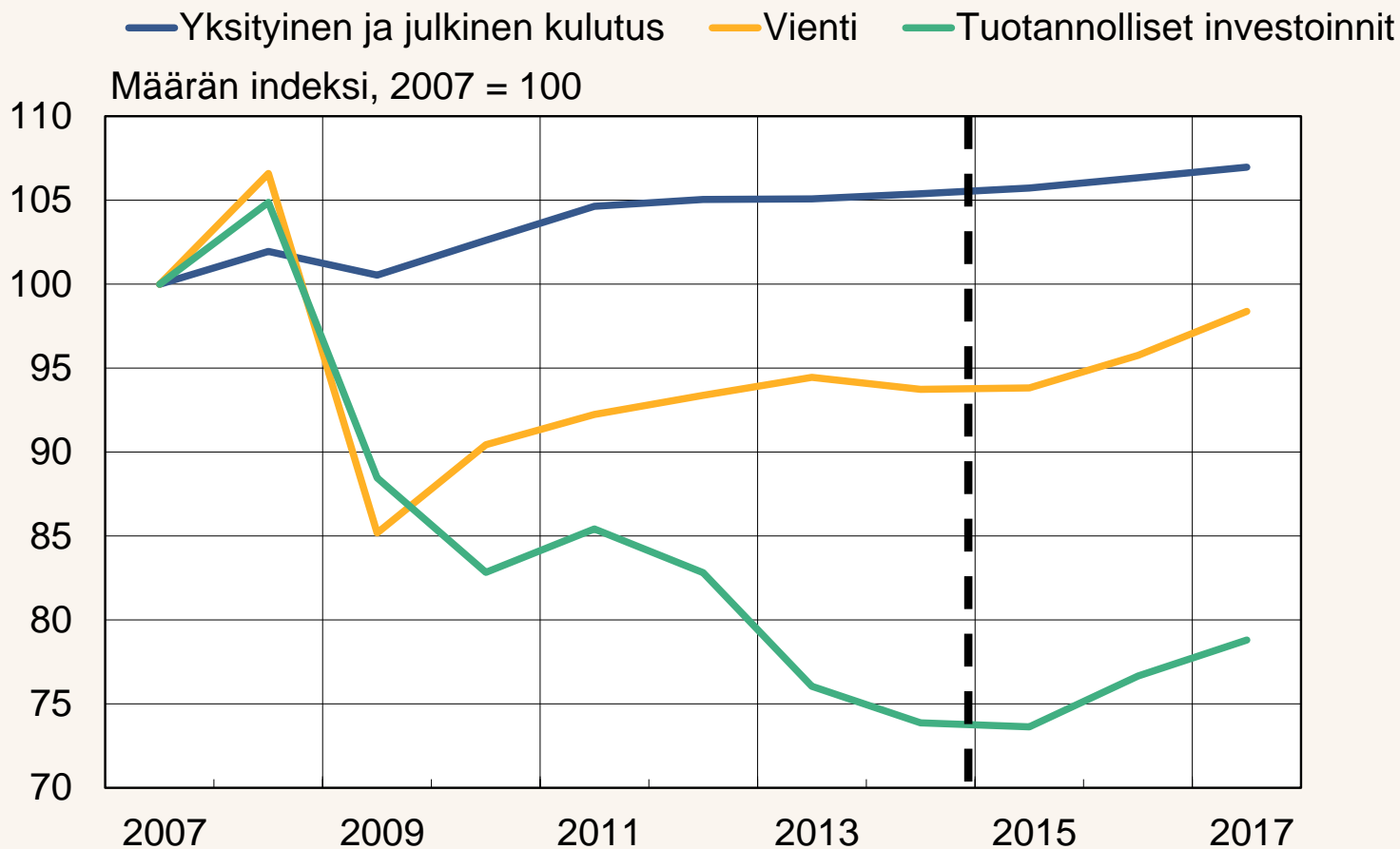

Lähteet: Eläketurvakeskus, Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

32381

3. Vienti ja investoinnit vähentyneet tuntuvasti, kulutus kasvanut

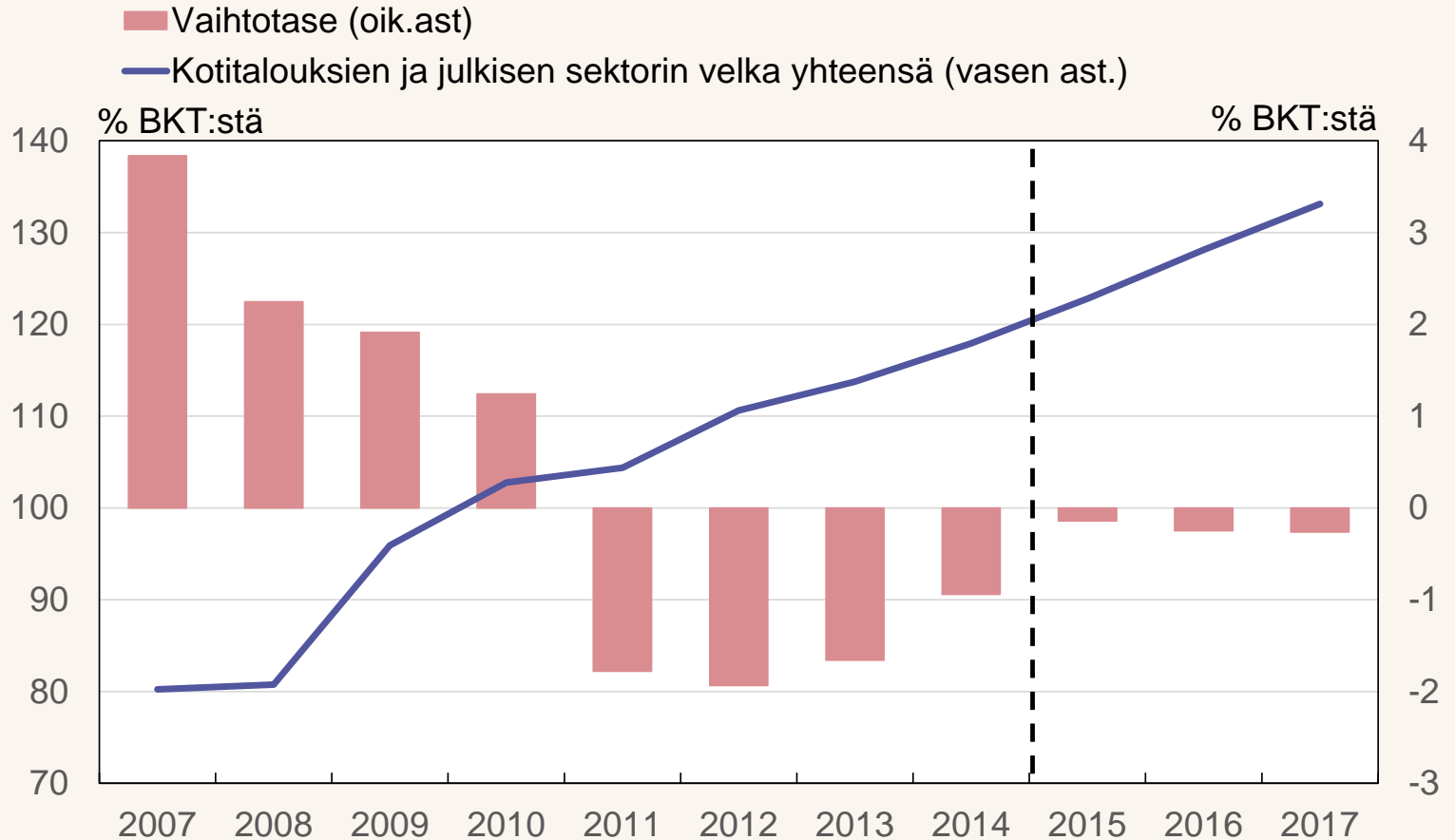

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

32381

4. Elintasoa pidetään yllä velkaantumalla lisää

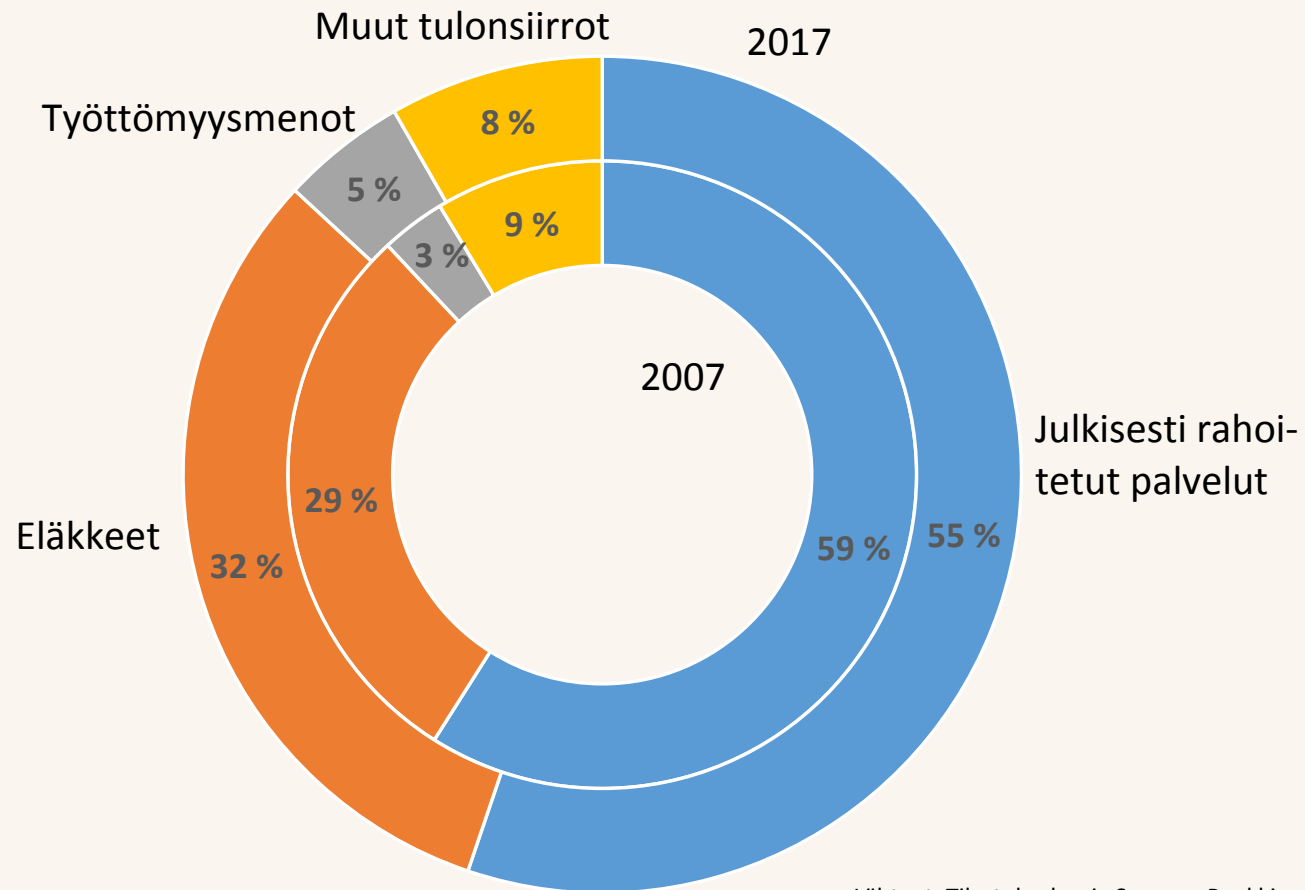

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

32381

5. Eläkkeet ja työttömyyskorvaukset vievät tilaa julkisilta palveluilta

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.
32381

Mitkä korjaavat toimenpiteet ovat välttämättömiä? Palauttavatko ne luottamuksen?

Tarvitaan määrätietoisia, korjaavia talouspoliittisia toimenpiteitä

- **Kustannuskilpailukyvyn palauttaminen**
- **Rakenneuudistukset**
- **Julkisen velan kasvun pysäyttäminen**
- **Lisäksi rahopolitiikka tukee talouden elpymistä**
- **Samalla makrovakaupolitiikalla tulee hallita pitkäaikaisten matalien korkojen riskejä**

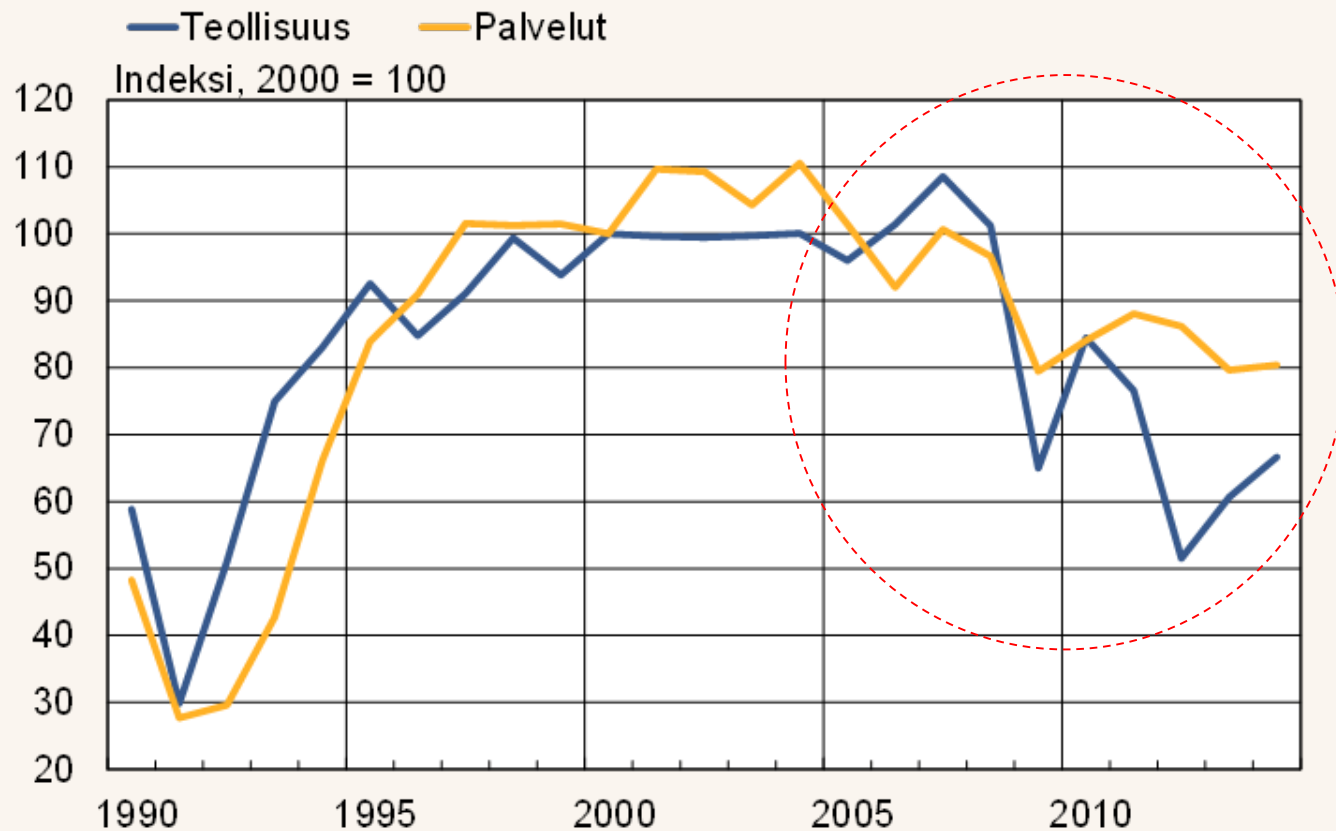
1. Kustannuskilpailukyvyn paraneminen tukee vientiä ja työllisyyttä

Kun kustannuskilpailukyky kohenee,

- ***Suomessa tuottavat vientiyritykset voivat tehdä kannattavia tarjouksia hinnalla, jolla kaupat syntyvät***
- ***Tuotantoon Suomessa kannattaa investoida***
- ***Vientialoilla tuotanto ja työllisyys kasvavat***
- ***Koko talouden tulonmuodostus lisääntyy, mikä tukee kysyntää ja työllisyyttä kestäväällä tavalla myös kotimarkkinatuotannossa***

Suomessa tapahtuvan tuotannon kannattavuus heikentynyt etenkin teollisuudessa

Yritysten nettotoimintaylijäämä jaettuna nettoarvonlisäyksellä.
Lähde: Tilastokeskus.

31563

2. Rakenneuudistukset

- **Kasvumahdollisuuksien paraneminen ja julkisen talouden kestävyys edellyttävät rakenneuudistuksia**
 - Eläkeuudistus tärkeä saavutus, mutta muutakin tarvitaan
 - Uusi arvio julkisen talouden kestävyysvajeesta 3½ %
- **Työurien pidentäminen**
 - Alusta, keskeltä ja lopusta
- **Asuntotuotannon edellytykset**
- **SOTE-uudistus, joka parantaa tuottavuutta ja hillitsee menojen kasvua**

Rakennemuutokset: Kilpailun lisääminen

- ***Parantaa tuottavuutta ja vaimentaa hintojen nousua***
 - Kuluttajan etu: matalammat hinnat, paremmat tuotteet
 - Kansantalouden etu: tuottavuus kasvaa, innovaatiot lisääntyvät
- ***Sääntelymuutokset keskeisiä***
- ***Kilpailun esteiden purkamista vastustavat usein erityiseduista nauttineet ryhmät***
 - Siksi muutokset edellyttävät määrätietoisuutta ja pitkäjänteisyyttä päättäjiltä

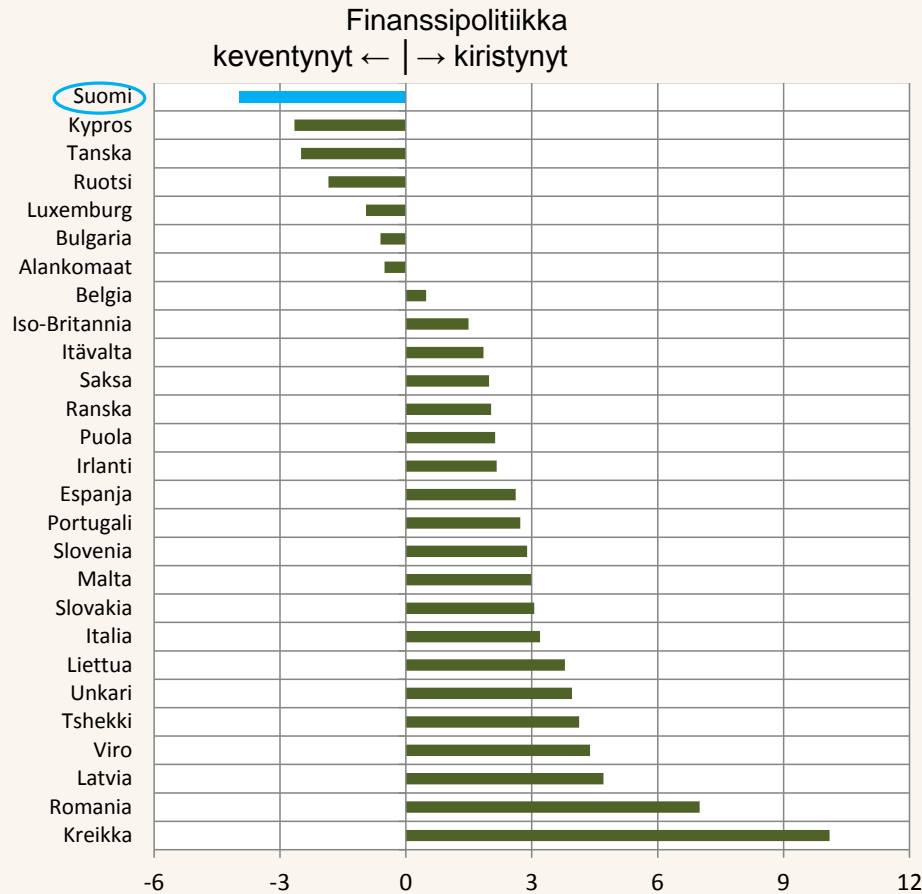
3. Finanssipoliittinen elvytys ei ratkaise viennin ongelmia

- **Viennin ja vientialojen investointien kehitys erityisen heikkoa**
- **Työllisten määrän väheneminen koskenut etupäässä teollisuutta**
 - Palvelualoilla kokonaisuudessaan työllisten määrä kasvanut vuoden 2008 jälkeen
- **Vientituotantoa ei voi tukea kotimaista kysyntää ylläpitävällä, julkista velkaa lisäävällä elvytyksellä**
 - Silti yksityisiä investointeja tukevat tarkoin valitut julkiset investoinnit voivat olla hyödyllisiä

Julkisen talouden tuki yleiselle talouskehitykselle ollut Suomessa poikkeuksellisen suurta

Julkisen talouden rakenteellinen jäämä / BKT, muutos vuodesta 2008 vuoteen 2014, prosenttiyksikköä

Lähde: Euroopan komissio.

27795

Miksi alijäämää joudutaan pienentämään nyt?

- ***Julkisen velan kasvu olisi pienempi ongelma, jos odotettavissa olisi vahvaa talouskasvua pidemmän aikaa***
- ***Suomessa nyt otettavaa lisävelkaa joudutaan tulevaisuudessa hoitamaan tilanteessa, jossa nykyistä pienempi osa väestöstä on työiässä***
 - ja jossa nykyistä useampi tarvitsee hoiva- ja terveyspalveluja
- ***Ikärakenne painaa julkisen talouden näkymiä, ja lisävelkaantumisen rasittaa niitä edelleen***

Entä jos sopeutus lykätään pitkälle tulevaisuuteen?

- **Mikäli sopeuttaminen jätetään tekemättä, nykyiset nuoret joutuvat paitsi**
 - **vastaamaan terveys- ja hoivapalveluista sekä eläkkeiden rahoituksesta niiltä osin, kun niitä ei ole rahastoitu, myös**
 - **hoitamaan edellisen sukupolven lisääntyneen velkaantumisen ja**
 - **hakemaan työpaikkaa taloustilanteessa, jossa talouden ongelmia ei vieläkään ole ratkaistu**

Miten rahapolitiikka tukee talouden elpymistä?

Euroalueen rahapolitiikka tukee talouskasvua vahvasti

- ***EKP:n rahapoliittiset toimet ovat jo tähän mennessä merkittävästi helpottaneet rahoitusoloja, luotonantoa ja reaalitalouden tilannetta***
- ***3.12.2015 tehdyt päätökset vahvistavat edelleen ennakoivaa viestintää ja osto-ohjelmaa***
 - *Toimien täysimääräinen toteuttaminen turvaa inflaatiovauhdin palautumisen hintavakaustavoitteen mukaiselle polulle*
- ***EKP:llä on käytössään rahapoliittisia keinoja ja valmius lisätoimien käyttöön, jos niitä tarvitaan***

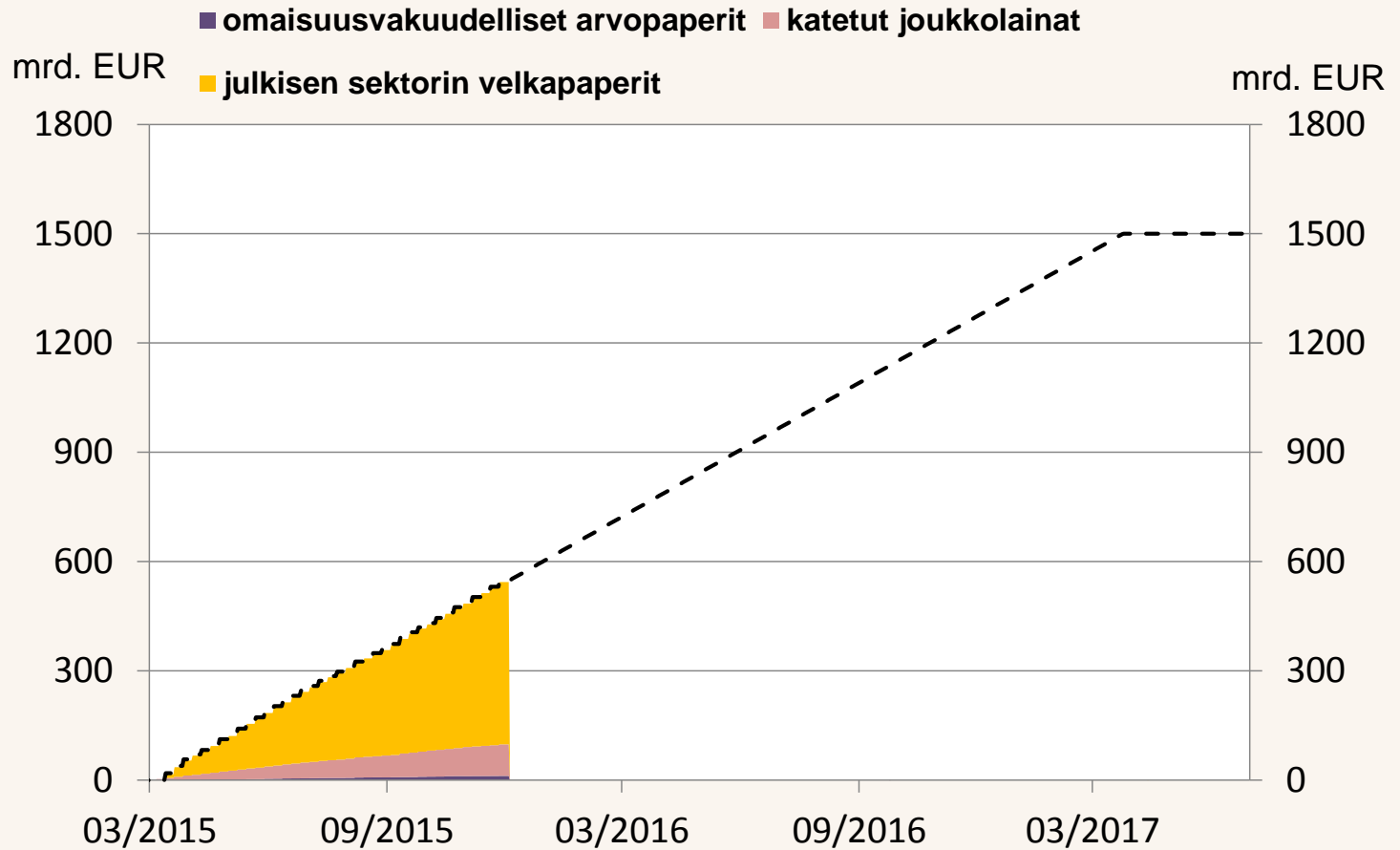

Rahapolitiikkatoimet ja ennakoiva viestintä

- ***Rahapoliittiset toimet ja EKP:n neuvoston sitoutuminen niiden jatkamiseen tarpeen mukaisesti pitävät inflaatio-odotukset ankkuroituneina***
- ***EKP:n neuvosto päätti 3.12.2015 mm.:***
 - ***Osto-ohjelman kesto pidennettiin maaliskuuhun 2017, ja ilmoitettiin erääntyvien pääomien sijoittamisesta uudelleen***
 - ***Talletuskorko alennettiin –0,3 prosenttiin***
 - ***Täyden jaon huutokauppamenettelyä päätettiin jatkaa ainakin vuoden 2017 loppuun***

Laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman hankinnat

Lähde: Bloomberg

EKP:n rahapolitiikka ja Suomi

- ***Kevyt rahapolitiikka tukee myös Suomen taloutta***
 - ***Matala korkotaso välittynyt kotitalouksien ja yritysten maksamiin lainakorkoihin***
 - ***Mahdollisuudet lisätä vientiä euroalueelle paranevat***

- ***Tulevina vuosina rahapolitiikka tukee taloutta tehokkaasti, jos***
 - 1. Toteutetaan talouskehitystä korjaavat toimenpiteet ja***
 - 2. Turvataan pankkijärjestelmän vakaus***
 - ***Tällöin kevyt rahapolitiikka kasvattaa investointeja***

5. Voivatko alhaiset korot muodostaa riskin rahoitusjärjestelmän vakaudelle?

Suomessa varauduttava rahoitusjärjestelmän vakausuhkiin riittävän ajoissa

- *Monien maiden kokemukset varoittavat asuntojen hintojen nousuun ja kotitalouksien velkaantumiseen liittyvistä riskeistä*
- *Suomen nykyiset makrovakausvälineet rajalliset*
- *Asuntolainojen riskipainojen tulisi kattaa myös asuntoluotonantoon liittyvät järjestelmäriskit*

Suomen rahoitusjärjestelmä vakaa, mutta haavoittuvuudet eivät ole poistuneet

- ***Pankit ylläpitäneet hyvää vakavaraisuutta ja kannattavuutta muuten heikossa toimintaympäristössä***
- ***Suomen rahoitusjärjestelmä ja talous haavoittuvia asuntomarkkinoiden häiriöihin nähden***
 - Kotitalouksien kasvanut velka
 - Asuntolainojen riskipainojen alhaisuus
 - Asuntolainojen merkitys katettujen joukkolainojen vakuuksina
- ***Suomen pankkijärjestelmä on eurooppalaisessa vertailussa keskittynyt ja huomattavan kytkeytynyt yli maiden rajojen***

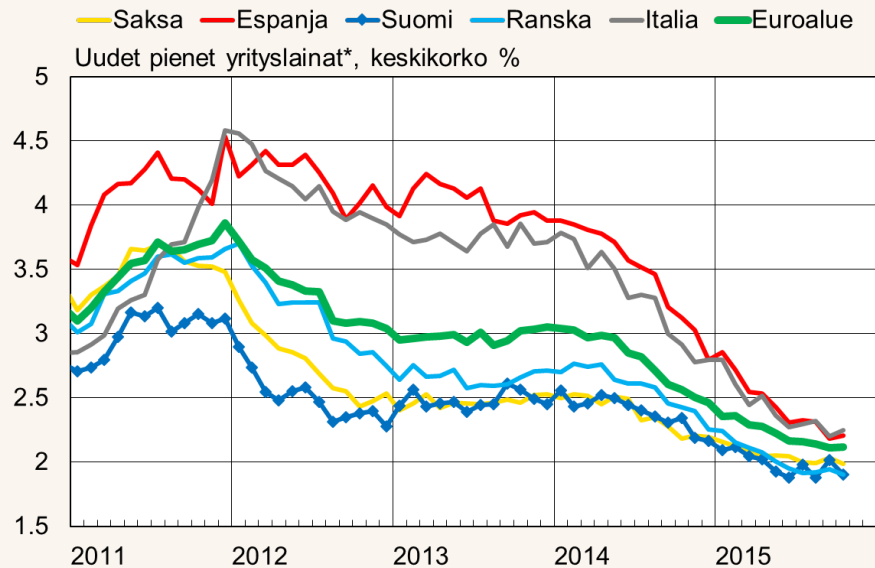
Euroalueella rahoitusjärjestelmän lyhyen aikavälin riskit pienentyneet

- ***Reaalitalouden odotettu asteittainen elpyminen tukee rahoituslaitoksia ja -markkinoita***
- ***Pankkiunioni ja muut politiikkatoimenpiteet lieventäneet pankkien ja valtiontalouksien välistä kohtalonyhteyttä***
- ***Pankit vahvistaneet vakavaraisuuttaan ja kannattavuuttaan***
- ***Hoitamattomien lainojen suuri määrä ja matalat korot rasittavat pankkien taseita ja kannattavuutta***

Ovatko pk-yritysten rahoitusolot kiristyneet?

- ***Asuntolainojen riskipainojen pienuus ohjaa pankkien luotonantoa asuntolainoihin yritysluottojen sijasta***
- ***Viime vuosina joitakin merkkejä pk-yritysten rahoituksen saatavuuden osittaisesta vaikeutumisesta, mutta rahoitusolot silti kevyemmät kuin monessa muussa maassa***

*Lainan koko 0,25–1 milj. euroa.

Lähde: EKP.

patu32193@Chart27 (2)

Yhteinen talletussuoja suunnitteilla

- **Pankkiunionin puuttuva osa**
 - Jo yhteisiä: sääntökirja, valvonta ja kriisinratkaisu
- **Oikein toteutettuna kasvattaisi kriisinsietokykyä**
 - Heikentäisi kytköstä pankkien ja valtioiden ongelmien välillä
- **Rajaisi julkisen talouden riskejä etenkin maissa, joissa pankkisektori on Suomen lailla keskittynyt**
- **Syytä selvittää, voidaanko Suomen prioriteetit saavuttaa komission esittämän vaiheittaisen etenemisen puitteissa**
 - **sillä edellytyksellä, että maille asetettavat ehdot ovat riittävän tiukat ja niiden noudattamista valvotaan**

Kiitos!